

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการบริหารงานของราชการ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่โครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐ ยังขาดความยืดหยุ่น และข้าราชการยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนวัฒนธรรมค่านิยมและวิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้เกิดปัญหาทั้งในระดับโครงสร้างระดับนโยบาย และระดับการปฏิบัติการ ที่สำคัญคือ 1) ภาครัฐขาดกลไกและกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่มีประสิทธิภาพและคล่องตัวสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจการเมือง และสังคมภายนอก 2) บุคลากรขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และค่านิยมที่มุ่งเน้นประโยชน์ของประชาชนรวมถึง การไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบราชการในปัจจุบัน จึงส่งผล ให้การดำเนินงานในภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดความคุ้มค่าสูงสุด ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย 3) ระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการของภาครัฐยังมีลักษณะที่ขาดความโปร่งใส บริสุทธิ์และยุติธรรมอย่างแท้จริง ทำให้การบริหารจัดการโดยรวมไม่สามารถสนองตอบและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนได้ ในขณะที่เดียวกันก็เปิดโอกาสหรือช่องทาง ให้เกิดการทุจริตและผิดจรรยาในการปฏิบัติราชการได้ 4) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมือง รวมถึงไม่รู้ระบบการปฏิบัติงานของราชการเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจแก้ไขปัญหาและตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของภาครัฐได้ และ 5) เกิดปัญหาการทุจริตและการประพฤติมิชอบในภาครัฐอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้ภาครัฐเกิดความสูญเสีย ทั้งในแง่ภาพลักษณ์ งบประมาณ รายได้ นำส่งรัฐ และค่าใช้จ่ายเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามทุจริตภายในหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552, หน้า 4)

จากประเด็นปัญหาที่สำคัญดังกล่าวข้างต้น ในภาคราชการไทยได้ดำเนินการสร้าง “ธรรมาภิบาล” ขึ้น มีการออกกระเปียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และต่อมาได้ตราพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ให้สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปราชการ โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมีวิธีการทำงานเพื่อมุ่งไปสู่องค์กรสมัยใหม่ โดยกำหนดให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือธรรมาภิบาล

ประกอบด้วยหลักการ 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (วันเพ็ญ พานพิกุล, 2552, หน้า 144 - 149) จากนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 78(4) จึงได้กำหนดให้พัฒนาระบบงานภาครัฐโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ มาตรา 78(5) จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550, 2550, หน้า 1)

จะเห็นได้ว่า การนำหลักบริหารการจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยเพราะหลักธรรมาภิบาลก็คือ การบริหารที่สามารถตรวจสอบได้มีประสิทธิภาพ และเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในปัจจุบันสถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การบริหารงานของรัฐทั้งภายในและต่างประเทศ มีความเปลี่ยนแปลงไปมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง ทั้งนี้ก็เนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านการสื่อสารเทคโนโลยี การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชน ในขณะที่สภาพแวดล้อมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ แต่ระบบการบริหารงานภาครัฐและสังคมไทยโดยรวมไม่สอดคล้อง ไม่ทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งการปรับเปลี่ยนบทบาทของสังคม โดยการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง (ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล, 2549, หน้า 1)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการทำหน้าที่ส่งเสริมธรรมาภิบาล ให้เกิดขึ้นในภาครัฐ ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องผลักดันการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐให้มีระดับธรรมาภิบาลเทียบเท่ามาตรฐานสากล ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2552 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจึงได้ศึกษาและจัดทำเกณฑ์สำหรับใช้ประเมินเพื่อจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance rating) ขึ้น เพื่อนำไปใช้สำรวจและประเมินระดับธรรมาภิบาลของส่วนราชการและจังหวัด ในการจัดทำเกณฑ์ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้ศึกษาและวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของสถาบันต่างๆ ในระดับสากลร่วมกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย พบว่ามี 10 องค์ประกอบหลักที่สำคัญ และเหมาะสมสำหรับนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินการจัดระดับการกำกับ ดูแลองค์การภาครัฐตามหลัก

ธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วย หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักนิติธรรม (Rule of law) หลักความเสมอภาค (Equity) และหลักฉันทามติ (Consensus oriented) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552, หน้า 22)

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรหลักที่สำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการปฏิรูปการศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ในการบริหารจัดการศึกษา กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ให้โรงเรียนโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551ก, หน้า 157) ซึ่งโรงเรียนจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลโรงเรียนจะต้องมีความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม การนำ “หลักธรรมาภิบาล” มาใช้ในการบริหารจัดการยังต้องมีความจำเป็นมากขึ้น (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 94) ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการศึกษา มุ่งให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับ มีการบริหารราชการและบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า เยาวชนและประชาชนได้รับความสะดวกและตอบสนองความต้องการ ของประชาชน โดยในปีงบประมาณ 2552 ได้กำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล ในกลยุทธ์ที่ 5 การสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพบนหลักธรรมาภิบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551ข, หน้า 8) และในปีงบประมาณ 2553 ได้กำหนดกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษา โดยเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาบริหารและจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจ อย่างมีประสิทธิภาพบนหลักธรรมาภิบาล และสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ และการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 188 โรงเรียน เป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่จัดการบริหารให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายให้โรงเรียนใช้หลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารจัดการ จากการประเมินคุณภาพภายนอกสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่าโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน สมศ. รอบ 2 นั้น ส่วนหนึ่งผลการประเมินในด้านผู้บริหาร มี

มาตรฐานออกมามีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของ สมศ. ซึ่งสาระในมาตรฐานดังกล่าวสอดคล้อง กับหลัก ธรรมชาติในหลายประการด้วยกัน เช่น ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน และองค์กร ภายนอก ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน ด้านความโปร่งใส ในการให้ชุมชน บุคลากรภายนอก ร่วมตรวจสอบการบริหารงานในโรงเรียน เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, 2555, เว็บไซต์)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของโรงเรียน เป็น ส่วนสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพการศึกษาดีขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานตาม หลักธรรมชาติใน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด พระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยจะศึกษาในด้านลักษณะการบริหารงานตามหลักธรรมชาติ 10 องค์ประกอบของสำนักงาน ก.พ.ร. คือ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงและ พัฒนาการบริหารงานของ โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมชาติอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของ โรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อมูลการบริหารจัดการในโรงเรียนตามหลักธรรมชาติ และนำไปบริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและเป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติได้ อย่างมีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้ บรรลุเป้าหมายต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์/หน่วยในการศึกษา

ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

เขต 1

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามขั้นตอนการศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1 ชั้นศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.1.1 ประชากร คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 188 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 127 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย คำนวณโดย
ใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (ยูทท ไกยวรรณ, 2544, หน้า 104)

2.2 ชั้นศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.2.1 ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีตำแหน่งผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา
รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ และผู้อำนวยการโรงเรียน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีตำแหน่งผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา
รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่ ศึกษาพิเศษ และผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 18 คน โดยใช้วิธีเลือก
แบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน

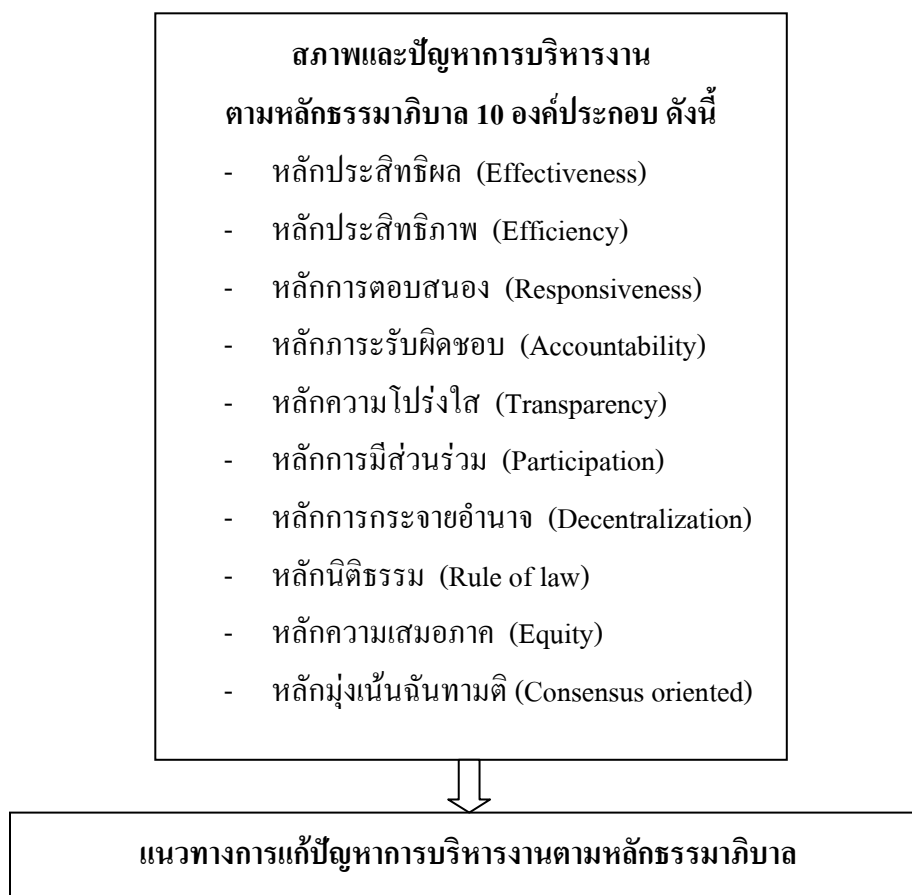
3.2 ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน

3.3 แนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานของ
โรงเรียนสามารถบูรณาการเข้ากับคู่มือการจัดการระดับการกำกับดูแลองค์กรภาครัฐตามหลัก
ธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance rating) (สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาระบบราชการ, 2552, หน้า 8-9) ซึ่งมี 10 องค์ประกอบ คือ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ

หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ผู้วิจัยต้องการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จึงนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมาย ของศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการอธิบายในงานวิจัย ดังนี้

1. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง ระบบกลไกของรัฐที่มีความแข็งแกร่งในการบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎ ข้อบังคับ ระเบียบตามที่กำหนดไว้ มีความถูกต้องเป็นธรรม อันเป็นแนวทางที่ทำให้สังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้ ซึ่งมี 10 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 หลักประสิทธิผล (Effectiveness) ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของ แผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อทุกภาคส่วน โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทาง ยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

1.2 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี ที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้องค์กร สามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงาน และระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถ ในการปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

1.3 หลักการตอบสนอง (Responsiveness) การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจรวมถึงตอบสนอง ตามความคาดหวัง/ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลาย และมีความแตกต่าง

1.4 หลักการรับผิดชอบ (Accountability) การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงาน ต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

1.5 หลักความโปร่งใส (Transparency) กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถรู้ทุกชั้น ตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้

1.6 หลักการมีส่วนร่วม (Participation) กระบวนการที่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

1.7 หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากรและภารกิจจากส่วนกลางให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการแทน โดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้างสภาพใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการและเพิ่มผลิตภาพ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

1.8 หลักนิติธรรม (Rule of law) การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหาร ราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย

1.9 หลักความเสมอภาค (Equity) การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่า เทียมกัน โดยไม่มี การแบ่งแยกด้านชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพ ทางกาย หรือสุขภาพ สถานะ ของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่น ๆ

1.10 หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus oriented) การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจาก กลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ซึ่งต้อง ไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่า เป็น ความเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการตลอดจน การอำนวยการตาม โครงสร้างขอบข่ายงาน 4 งาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล 10 องค์ประกอบ

3. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน หมายถึง ระดับการ บริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งวัดได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วย แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ

4. ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน หมายถึง ระดับการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่ไม่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งวัดได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาด้วยแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ

5. แนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน หมายถึง ลักษณะหรือวิธีการแก้ปัญหาในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งวัดได้จากการสอบถามความ คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้วยแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ

6. ผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง บุคลากรในโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการ โรงเรียนหรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน

7. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาศึกษานิเทศก์ และผู้อำนวยการโรงเรียน

8. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อความรู้จากผลการวิจัย เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงตนเองให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งประโยชน์ถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. สถานศึกษาสามารถนำข้อความรู้ไปใช้กำหนดนโยบาย การวางแผน และกำหนดแนวทางในการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาองค์กรให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สามารถนำข้อความรู้ที่ค้นพบไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบายในการดำเนินงานด้านบุคลากร ได้แก่ การสรรหา การพัฒนา การฝึกอบรม เสริมสร้างหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ต่อไป